

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

(назва кафедри, що забезпечує викладання)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету

Євгенія НОВАК

2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ГОБЕЛЕН У ПРОСТОРІ ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

Освітньо-професійна

програма Декоративне мистецтво та ремесла

Спеціальність Декоративне мистецтво та ремесла

Галузь знань Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

Мова навчання українська

Чернівці 2026 рік

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Розробник (ки): Сідор Людмила Валеріївна – асистент кафедри ДПОМ, член національної спілки майстрів народного мистецтва України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Сідор Людмила Валеріївна – асистент кафедри ДПОМ, член національної спілки майстрів народного мистецтва України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП

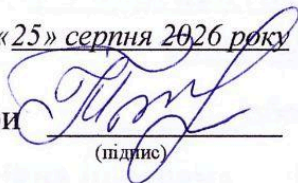
Мирослава ЖАВОРОНКОВА

(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від «25» серпня 2026 року

Завідувач кафедри

Мирослава ЖАВОРОНКОВА

(підпис)

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2026 року

Голова методичної ради

Оксана ГАЛУНКА

(підпис)

Метою навчальної дисципліни «Гобелен у просторі декоративного мистецтва» є формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти системного уявлення про гобелен як вид декоративного мистецтва та художнього текстилю, його історико-культурний розвиток, художньо-образні особливості, функціонування у предметно-просторовому середовищі, а також розвиток здатності здійснювати самостійне наукове дослідження творів гобелена на основі сучасних мистецтвознавчих методів.

Дисципліна спрямована на поглиблення знань про історію та теорію гобелена, особливості української та зарубіжної традиції, сучасні тенденції розвитку текстильного мистецтва, формування навичок аналізу, інтерпретації та систематизації мистецьких явищ, роботи з науковими джерелами, музейними й цифровими ресурсами та підготовки результатів власного дослідження.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2026 2027	2	3.0	90	-	24	-	-	66	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни 2 семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль.						
Гобелен в образотворчому мистецтві						
Тема 1. Гобелен у системі декоративного мистецтва			5			

Тема 2. Історико-культурні передумови виникнення та розвитку гобелена						14
Тема 3. Гобелен у мистецтві XIX–XX століть			5			
Тема 4. Український гобелен: історія та художні особливості						12
Тема 5. Художня мова та образна система гобелена			5			
Тема 6. Гобелен у просторі інтер'єру та архітектури						14
Тема 7. Традиція і новаторство в сучасному гобелені			5			
Тема 8. Гобелен у контексті сучасної української культури						12
Тема 9. Методологія наукового дослідження гобелена			4			
Тема 10. Наукове дослідження сучасного гобелена						14
Разом за ЗМ1	90		24			66

Тематика практичних занять з переліком питань

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

№	Назва теми (питання/завдання)
1	Тема 1. Гобелен у системі декоративного мистецтва 1. Поняття «гобелен»: походження терміна та його сучасне трактування. 2. Гобелен як вид декоративного мистецтва та художнього текстилю. 3. Місце гобелена в системі декоративно-ужиткового мистецтва. 4. Співвідношення понять «гобелен», «шпалера», «аррас», «ткане панно», «художній текстиль». 5. Основні функції гобелена в історичному та сучасному мистецькому просторі. 6. Взаємозв'язок гобелена з живописом, графікою, скульптурою та архітектурою. 7. Основні види та типологічні ознаки гобеленових творів. 8. Особливості гобелена як синтетичного виду декоративного мистецтва. 9. Гобелен у контексті розвитку сучасного декоративного мистецтва.
2	Тема 2. Історико-культурні передумови виникнення та розвитку гобелена 1. Витоки художнього ткацтва та його роль у культурі різних народів. 2. Передумови виникнення тканих настінних композицій. 3. Формування європейської традиції гобелена. 4. Особливості середньовічного гобелена. 5. Основні центри виробництва та художні школи європейського гобелена. 6. Розвиток гобелена в епоху Відродження. 7. Гобеленове мистецтво XVII–XVIII століть: основні тенденції та художні особливості. 8. Взаємозв'язок гобелена з історичними, релігійними та культурними процесами. 9. Трансформація функцій і тематики гобелена в різні історичні періоди. 10. Історико-культурна цінність гобелена як пам'ятки декоративного мистецтва
3	Тема 3. Гобелен у мистецтві XIX–XX століть 1. Основні тенденції розвитку гобелена в XIX столітті.

	- Вплив промислової революції на розвиток художнього текстилю. - Відродження інтересу до ручної праці та традиційного ткацтва. - Вплив модернізму на художню мову гобелена. - Взаємодія гобелена з живописом та графікою у XX столітті. - Формування авторського гобелена. - Трансформація композиції, кольору та образності у гобелені XX століття. - Нові матеріали та технології в гобеленовому мистецтві. - Основні мистецькі напрями та тенденції розвитку гобелена XX століття. - Гобелен як самостійна форма сучасного мистецтва.
4	Тема 4. Український гобелен: історія та художні особливості - Витоки українського художнього ткацтва. - Традиції народного ткацтва як основа розвитку професійного гобелена. - Формування професійного гобелена в Україні. - Основні осередки та школи українського художнього текстилю. - Розвиток українського гобелена у XX столітті. - Тематика та образна система українського гобелена. - Орнаментальні традиції та символіка українського гобелена. - Особливості колористики українського художнього текстилю. - Взаємодія народної традиції та професійного мистецтва. - Провідні представники українського гобелена та особливості їхньої творчості. - Національна своєрідність українського гобелена. - Сучасні тенденції розвитку українського гобеленового мистецтва.
5	Тема 5. Художня мова та образна система гобелена - Поняття художньої мови гобелена. - Композиція як основа організації гобеленового твору. - Площинність і просторовість у гобелені. - Ритм, метр, симетрія та асиметрія в композиції. - Колір як засіб художньої виразності. - Фактура та її роль у формуванні образу твору. - Масштаб і пропорції гобелена. - Стилізація та узагальнення форми. - Орнаментальність та її значення в художній мові гобелена. - Символіка та образність у гобеленовому мистецтві. - Взаємозв'язок змісту та формально-пластичного рішення.

	12. Особливості мистецтвознавчого аналізу художньої мови гобелена.
6	Тема 6. Гобелен у просторі інтер'єру та архітектури 1. Історичні форми взаємодії гобелена з архітектурним середовищем. 2. Гобелен як елемент організації предметно-просторового середовища. 3. Функціональне та естетичне призначення гобелена в інтер'єрі. 4. Взаємозв'язок гобелена з архітектурною формою. 5. Масштаб і пропорції гобелена в інтер'єрі. 6. Колористична взаємодія гобелена та архітектурного середовища. 7. Композиційна роль гобелена в організації простору. 8. Особливості використання гобелена у громадських та житлових інтер'єрах. 9. Монументально-декоративний характер гобелена. 10. Сучасні форми інтеграції текстильного мистецтва в архітектурне середовище. 11. Гобелен як засіб формування художнього образу простору.
7	Тема 7. Традиція і новаторство в сучасному гобелені 1. Поняття традиції та новаторства в декоративному мистецтві. 2. Традиційні форми та мотиви в сучасному гобелені. 3. Принципи творчого переосмислення художньої спадщини. 4. Нові матеріали та технології сучасного текстильного мистецтва. 5. Експеримент із фактурою, формою та матеріалом. 6. Взаємодія гобелена з іншими видами сучасного мистецтва. 7. Поняття «арттекстиль» та його співвідношення з традиційним гобеленом. 8. Текстильна інсталяція та художній об'єкт. 9. Розширення меж гобеленового мистецтва. 10. Авторська концепція та індивідуальна художня мова сучасного митця. 11. Традиційне і новаторське у формуванні сучасного образу гобелена.
8	Тема 8. Гобелен у контексті сучасної української культури 1. Сучасний стан українського гобеленового мистецтва. 2. Основні напрями та тенденції розвитку сучасного українського гобелена.

	3. Національна ідентичність у сучасному декоративному мистецтві. 4. Українська культурна спадщина в сучасному гобелені. 5. Переосмислення традицій народного мистецтва сучасними митцями. 6. Історична пам'ять та її відображення у творах українського гобелена. 7. Сучасна тематика та образність українського текстильного мистецтва. 8. Український гобелен у контексті європейського та світового мистецтва. 9. Роль музейних, виставкових та галерейних практик у популяризації гобелена. 10. Гобелен як засіб культурної комунікації та репрезентації української культури. 11. Перспективи розвитку українського гобелена в сучасному мистецькому просторі.
9	Тема 9. Методологія наукового дослідження гобелена 1. Гобелен як об'єкт мистецтвознавчого дослідження. 2. Основні принципи наукового дослідження декоративного мистецтва. 3. Об'єкт і предмет дослідження. 4. Формулювання мети та завдань наукового дослідження. 5. Історико-хронологічний метод у дослідженні гобелена. 6. Формально-стилістичний метод. 7. Порівняльний та типологічний методи. 8. Іконографічний та іконологічний методи. 9. Системний та міждисциплінарний підходи. 10. Робота з науковою літературою та джерелами. 11. Використання музейних, архівних та цифрових ресурсів. 12. Аналіз візуальних джерел. 13. Принципи атрибуції та систематизації творів гобелена. 14. Академічна доброчесність у мистецтвознавчому дослідженні.
10	Тема 10. Наукове дослідження сучасного гобелена 1. Вибір та обґрунтування теми наукового дослідження. 2. Формулювання наукової проблеми та дослідницьких питань. 3. Визначення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження. 4. Формування джерельної та бібліографічної бази. 5. Аналіз та систематизація мистецтвознавчих джерел. 6. Принципи критичного опрацювання наукової літератури. 7. Аналіз сучасних творів гобелена в історико-культурному контексті. 8. Застосування мистецтвознавчих методів до дослідження сучасного гобелена.

	9. Узагальнення результатів дослідження. 10.Формулювання наукових висновків. 11.Структура та вимоги до наукового тексту. 12.Підготовка наукової доповіді, статті або дослідницького есе. 13.Презентація результатів наукового дослідження. 14.Перспективні напрями дослідження сучасного гобелена.
--	---

Самостійна робота студента (2 семестр)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історико-культурні передумови виникнення та розвитку гобелена	14
2	Український гобелен: історія та художні особливості	12
3	Гобелен у просторі інтер'єру та архітектури	14
4	Гобелен у контексті сучасної української культури	12
5	Наукове дослідження сучасного гобелена	14
	Разом	66

Методи навчання

Форми навчання – це проблемні й оглядові лекції, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки, відеозаняття і відеоконференції засобами Google Meet, Zoom.

Методи: проблемний виклад матеріалу, виконання копій та замальовок з робіт відомих майстрів образотворчого мистецтва, консультації, дистанційні консультації та ін., спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Підходи до навчання: проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно -орієнтований, міждисциплінарний підходи.

Реалізація навчального процесу здійснюється під час практичних, самостійної поза аудиторної роботи, консультацій з викладачем.

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі **методи навчання:**

- вербальні/словесні (*пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж*);
- наочні (*спостереження, ілюстрація, демонстрація*);
- практичні (*проведення практики*);
- пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- метод проблемного викладу матеріалу на практичних заняттях.

Система контролю та оцінювання

- методи контролю

Попередній контроль здійснюється з діагностичною метою перед вивченням нового модуля чи теми, засвоєння якого має ґрунтуватись на раніше вивченому матеріалі або на початку навчального семестру для з'ясування рівня підготовки студентів з освітнього компонента, щоб намітити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Попередній контроль може проводитись у формі контрольного зрізу на залишкові знання з обов'язковим аналізом результатів в кожній академгрупі.

- форми контролю

Поточний контроль здійснюється у повсякденній навчальній роботі, він полягає у систематичному спостереженні викладача за навчальною діяльністю студентів на занятті і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Перед студентами, які не засвоїли матеріалу модуля, не виконали практичного завдання чи отримали бали на початковому рівні, ставиться вимога обов'язкового його доопрацювання; для цього їм надається необхідна допомога і визначається термін повторного рубіжного перегляду.

Студент має право на перездачу змістовного модуля, щоб отримати більшу кількість балів.

Підсумкове оцінювання здійснюється наприкінці семестру або по завершенню вивчення навчальної дисципліни. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку.

Оцінка, отримана студентом під час заліку, є основною оцінкою, яка вказує на рівень підготовки студента.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку (2 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль 1											40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
7	5	7	5	7	5	7	5	7	5			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «зараховано» (90–100 балів) – студент демонструє ґрунтовне та всебічне засвоєння навчального матеріалу, здатність творчо застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності. Володіє сучасними та традиційними техніками образотворчого мистецтва і оформлення на високому рівні. Вільно

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

інтегрує знання про матеріали та технології, проявляє самостійність у генеруванні ідей, відзначається креативністю та дотриманням історико-культурних контекстів у своїй роботі. Проекти виконані професійно, з високим ступенем завершеності та художньої якості.

В, С – «зараховано» (70–89 балів) – студент впевнено володіє змістом курсу та рекомендованою літературою, демонструє добрі практичні навички. Виконує завдання відповідно до основних вимог, хоча допускає незначні недоліки чи неточності у процесі розробки та реалізації проєкту. Роботи свідчать про розуміння принципів композиції й проектування, але іноді бракує уваги до деталей чи глибини опрацювання окремих аспектів.

Д, Е – «зараховано» (50–69 балів) – студент володіє базовими знаннями курсу, проте не завжди здатний правильно їх застосувати під час виконання завдань. Можливе неповне розуміння поставлених цілей та наявність суттєвих неточностей у роботі. Виконані проєкти потребують додаткових коригувань, студент не завжди впевнено користується техніками та матеріалами. Роботи характеризуються браком уваги до деталей і неповною інтерпретацією творчих ідей.

FX – «не зараховано» (з можливістю повторного складання, 35–49 балів) – студент демонструє поверхове засвоєння теоретичного матеріалу та значні труднощі у практичному виконанні завдань. Невпевнене розуміння вимог курсу призводить до серйозних помилок у роботах. Роботи відзначаються відсутністю глибини, неточностями у техніці та композиції, низьким рівнем самостійності.

F – «не зараховано» (з обов'язковим повторним проходженням курсу, 1–34 бали) – студент не оволодів основними знаннями й уміннями, необхідними для засвоєння дисципліни. Не здатний виконувати практичні завдання на належному рівні, не опанував ключові поняття, методи та технології, що використовуються у декоративно-прикладному мистецтві та художньому оформленні. Роботи демонструють відсутність самостійності, творчого підходу і базових виконавських навичок. Часті пропуски занять суттєво погіршують кінцевий результат.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Яке місце гобелен посідає в системі сучасного декоративного мистецтва?
2. Як історичні та культурні процеси впливали на розвиток гобелена?
3. У чому полягають особливості української традиції гобелена?

4. Які основні засоби художньої виразності визначають специфіку гобелена?
5. Як змінювалися функції гобелена від історичного до сучасного мистецтва?
6. У чому полягає взаємозв'язок гобелена та архітектурно-просторового середовища?
7. Як співвідносяться традиція і новаторство в сучасному гобелені?
8. Яке місце гобелен займає в сучасному українському культурному просторі?
9. Які методи мистецтвознавчого дослідження є найбільш доцільними для аналізу гобелена?
10. У чому полягають особливості наукового дослідження сучасного гобелена?

Зарахування результатів неформальної освіти

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-for-malnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>);

«Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvanni-a-rezul-na-vch-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Рекомендована література:

Основна література

1. **Антонович Є. А.** Декоративно-прикладне мистецтво України. – Київ: Либідь, 2003.
2. **Кара-Васильєва Т. В.** Українське декоративне мистецтво ХХ–ХХІ століть. – Київ: Либідь, 2007.
3. **Косів В. М.** Орнамент українського народного мистецтва. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010.
4. **Голубець О. М.** Народне мистецтво українців: традиції та сучасність. – Львів: Колір ПРО, 2011.

Додаткова література

1. Залізняк Л. Л. *Етногенез українців та їхніх сусідів з позиції сучасної етнології*. // Наукові записки НаУКМА. - 1997. - Т. 2 : Культура.
2. Запаско, Я. *Декоративно-прикладне мистецтво України*. – Львів: Світ, 2000.
3. Кальницька В.М. *До питання уточнення термінологічного апарату в галузі текстильного дизайну*. Теорія та історія дизайну, 2014. - №6.
4. Кусько Г. *Сучасний український текстиль: еволюція, досвід, перспективи*. Студії мистецтвознавчі. 2009. - №1.
5. Никорак О.І., *Сучасні художні тканини Українських Карпат*. – К.: Наукова думка, 1988.
6. Пашукова С. Г., Колосніченко М. В., Остапенко Н. В., Слітюк О. О. *Особливості типології домашнього текстилю у дизайні сучасного інтер'єру*. // Art and Design. - 2018. - № 4 (04).
7. Яковець І.О. *Засоби художньої виразності в дизайні текстилю (Черкаський регіон): автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.07*. Харків, 2007.

Інформаційні ресурси

1. Цифровий архів Львівської національної академії мистецтв
[Цифровий архів ЛНАМ](#)
2. Репозитарій Київського національного університету технологій та дизайну
[Електронний репозитарій КНУТД](#)
3. Національний музей декоративного мистецтва України
[Онлайн-колекції Національного музею декоративного мистецтва України](#)

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriiia-fedkovycha/>
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha/>
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenyymi-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriiia-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.